

Zinema

Pantaila itzali da Kresala zine-klubean

Azken ia 40 urteetan astelehenero pelikula bat ikusi eta horren ostean solasean aritzeko parada izan da Donostiako Kresala zine-klubean. 1972an sortutako klubak iazko abenduaren 26an atek itxi zituen.

IRATI SARASUA ARABAOLAZA

“FILMAK AMAITU OSTEAN egiten ditugun solasaldiak dira astelehenetako gauza xarmagarriena. Garai batean solasaldi horietan izaten genuen egunerokotasunean bizitzen genuenaren inguruan hitz egiteko parada. Askotan denbora gehiago pasatzen genuen hizketaldi horietan pelikula edo dokumentala ikusten baino”, dio Kresala zine-klubaren sortzaile eta gaur egun arte ekintzen antolatzaile izan den Luis Berguak. Lehenengo urtearen ostean Juan Berasategi, Fernando Mikelajauregi eta beste zenbait pertsona elkartu ziren Berguarekin, eta guztien artean lortu dute urte hauetan guztietan zine-kluba bizirik mantentzea.

Kresala taldea 1967an sortu zen; astero, astelehenetan, Kresalaren egoitzan pelikula eta dokumentalak emateari ekin zioten. Emaldi haietara jende asko joaten zen, zenbait film behin baino gehiagotan eskaini behar izan zuten. 80 eserleku egoten ziren eta horien alboan leku irekia zegoen zutik egon ahal izateko. Zenbaitetan Espainiako Estatuan debekatuta zeuden lanak proiektatzen ziren eta horrek jendearen interesa pizten zuen: “Estreinaldi asko izan dugu, esaterako, Donostian *Potemkin korazatua* gure lokalean estreinatu zen. Guztiz debekatuta zegoenez, nik ez nuen kartelik jarri ezta inongo iragarpenik egin ere, ingurukoei abisatu nien soilik, pelikula debekatuta zegoelako eta poliziak jakinez gero kartzelara bidaliko ninduelako zuzenean. Proiektzioaren eguna iritsi zenean, egoitzara heldu eta ehunka gazte zeuden bertan, ilara aterainokoa zen. Harrituta geratu nintzen, eta pelikula osoa oso urduri ikusi nuen arren, ez zen ezertxo ere gertatu, polizia ez zen bertaratu eta filma osorik ikusi ahal izan zen. Zorte handia izan genuen”.

“Azken urteetan pelikula komertzialek hartu duten garrantziaz jabetu gara. Gureak ez dira horrelakoak, guk beste mota bateko filmak eskaini ditugu”

LUIS BERGUA

Filmak eman ahal izateko zenbait arau bete behar izaten zuten eta zati batzuk proiektatzea debekatuta egoten zenez, horiek ez erakusteko betebeharra izaten zuten; askotan hamar segundoko eszenak ere ezabatu behar izaten zituzten proiektatu aurretik, bikote bat elkarri musu bat ematen agertzen zelako adibidez. “Turismo eta Informazio Sailari ziria sartzen saiatzen nintzen askotan. Proiektatu ahal ziren filmen zerrendari nik bota nahi nituenak gehitzen nizkion. Eskulan interesgarriak izaten ziren haiek, jatorrizko zerrenda hartu, handitu, antzeko letra mota aukeratu, nik jarri nahi nuen lanaren izenburua gehitu eta berriro hasieran zuen tamainan jarri ondoren, hura erakusten nuen. Beti sinesten zuten, ez zuten nik egiten nuena imajinatu ere egiten” dio Berguak.

Urte zailak

Lehenengo urteetan, Kresalaren egoitza txiki geratu zitzaizenean, baina artean Kutxaren Arrasate kaleko egoitzan kokatu gabe zeudenean, Donostiako Karmelitetan egiten zituzten proiektzioak, eta astelehenero lurra mailakatu eta aulkiak jarri eta kentzen aritzen ziren. Lan gogorra egiten zuten, zirkoa zirudiela baina merezi zuela pentsatzen du Berguak. Frantzia, Kanada, Holanda, Alemania eta Belgikako enbaxaden bitartez lortzen zituzten filmak, horiek pelikulen banaketa errazten zutelako. Gainera, izugarrizko dokumentalak helarazten zizkietela dio Berguak. 1972. urtean Kresalaren egoitza utzi eta Kutxak Arrasate kalean zuen lokalean proiektazeari ekin zioten, eta geroztik bertan erakutsi dituzte filmak astero.

Kresala sortu zenetik zenbait momentutan ikusle kopurua zela-eta une gogorrek pasa

dituztela onartzen du Berguak: “Urte gogorrena etapaka doan zerbait dela uste dut. Kultura interesatzen ez den garaiak daude eta beste batzuetan aldiz, aurkakoa gertatzen da”. Zenbaitetan itxi beharko zutela pentsatzera heldu dira, kanpotik pertsona garrantzitsu bat hitzaldia emateko kontratatu ostean oso entzule gutxi bertaraten ziren: “Bidaia eta hizlariaren konferentzia bera ordaintzea ere kosta egiten zen hainbatetan. Guztia antolatu eta lotzea zaila izaten zen, eta ondoren askotan ez ziren hiru pertsona ere entzutertera agertzen, horrek inpotentzia handia sortzen zigun eta askotan egon gara uztekoan”. Azken urteak gogorrak izan dira zentzu horretan, filmetan, orokorrean, 130 ikusle inguru izatetik, zenbaitetan, 30 ikusle soilik izatera pasa baita kluba. “Horrez gain, azken urteetan lan komertzialek hartu duten garrantziaz jabetu gara. Gureak ez dira horrelakoak, guk beste mota bateko filmak eskaini ditugu eta jardunaldi guztien zentroa ondorengo solasaldiak izan dira. Ez dugu gure saioetatik jendea besterik gabe ateratzetik nahi izan, ikuslearengan eragiten duten pelikulak nahi izan ditugu, eta horiek eskaini ditugu”. Jende gutxi azaltzeaz gainera, lau euroko sarrera prezioa askotan jendeak ordaindu nahi izaten ez zenez, zenbait gertakari izan dute urte hauetan.

Azken urteetan aldaketa nabarmenak

Gaztetxoentzako proiektzioak ere egiten zituzten lehenbiziko urteetan, Steven Spiel-

Fernando Mikelajauregi, Luis Bergua eta Juan Berasategi, Kresala zine-klubaren arima izan dira azken 40 urteetan.

bergen *Jaws* eta George Lucasen *Star Wars* bezalako filmak ikusteko aukera izan zuten Kresalara hurbildu ziren garai bateko haur eta gazteek. Lan horiek eskaintzerakoan ere arazoak sortu ziren ordea, eta ezkutuan proiektatu zituzten, ezizenekin iragarrita. Azken urteetan ikusle kopurua jaisteaz gainera, ikuslegoaren adina nabarmen igo dela dio Berguak. Gaur egun, ikuslegoaren batez besteko adina 45 urte ingurukoa da, gazte gutxi gerturatzen omen da, zenbaitek aitzakia modura prezioa jartzen dutela dio. Azken hamabost urteetan bizi izan dute, batez ere, estreinaldien booma. Donostian bestela ikusiko ez ziren lanak eskaini dituzte, proiektzio gehienak estreinaldiak izan dira.

Zine-kluba sortu zenetik ia 40 urte pasa ostean lehenengo ekitaldi hartan eskaini zuten film bera, Luis Buñuelen *Ensayo de un Crimen* lortu zuten, kostata, abenduaren 26an zine-klubaren ibilbideari amaiera eman zion ekitaldirako. Beraz, hasi bezala eman diote amaiera Kresala zine-klubari. Urte hauetan guztietan proiektatutako 1.200 film eta eskainitako ehunka estreinaldi eta solasaldien etapa amaitu zen 2011 urtearekin batera. Filmaren amaieran ez zen “*The end*” irakurri ordea, “*To be continued*” baizik. Beste talde batek hartuko du zinekluba antolatzeko ardura aurrerantzean. Urtarrilean Gorka Merchanen *La casa de mi padre* filmarekin hasi da Kresalaren aro berria. ■

